

Pracuj bezpiecznie Podstawy BHP w rolnictwie

Zawód rolnika wciąż wiąże się z dużym ryzykiem wypadków. Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego pomaga eliminować ich przyczyny, upowszechniając zasady bezpiecznej pracy rolniczej. Ta szkoleniowo-edukacyjna działalność Kasy spotyka się z Państwem uznaniem. Najlepszym tego dowodem jest duże zainteresowanie i Państwa udział w organizowanych przez KRUS szkoleniach. Trwałym efektem powszechnego stosowania się rolników do zaleceń prewencyjnych Kasy jest stały spadek liczby wypadków przy pracy rolniczej.

Zważywszy na zbliżający się okres intensywnych prac polowych oraz fakt, że wiedzy o zagrożeniach nigdy za wiele. Polecam Państwu poniższy artykuł, który pozwoli przypomnieć podstawową wiedzę dotyczącą bezpiecznej pracy.

Wypadki w obrębie obejścia

Ponad 60% wypadków w rolnictwie to upadki w obrębie obejścia. Przyczyną wypadku są najczęściej nieoświetlone, nierówne powierzchnie, wysokie progi, niezabezpieczone otwory zrzutowe, studnie i doły.

Zimą dochodzi ich oblodzenie oraz brak odśnieżania. Upadkom sprzyja ponadto ogólny nieporządek oraz używanie niewłaściwego obuwia.

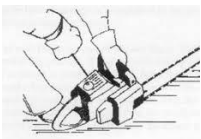
Do wielu wypadków dochodzi podczas przenoszenia różnych materiałów, wskutek ww. przyczyn albo wskutek niedostosowania ciężaru do własnych możliwości fizycznych. **Dopuszczalny ciężar przenoszony jednorazowo dla dorosłego mężczyzny wynosi 50 kg, dla kobiety 20 kg, chłopcy i dziewczęta nie powinni przenosić więcej niż odpowiednio 20 i 14 kg.**

Bezpieczne schody i drabiny

Przyczyną 11% upadków są upadki ze schodów i drabin. Schody i drabiny nie muszą być niebezpieczne. Wystarczy tylko naprawić uszkodzone stopnie oraz ustawić barierki wzdłuż ciągu schodów i na podeście. Najlepiej używać zawsze atestowanych drabin, pamiętając o ich właściwym rozstawieniu, czy też oparciu. Z drabiny i na drabinę należy zawsze wchodzić twarzą do szczebli.

Pilarki tarczowe i łańcuchowe

Większość pilarek tarczowych używanych przez rolników to urządzenia własnej konstrukcji. Regułą jest brak osłon, klina rozszczepiającego, czy wyłącznika awaryjnego. Skutki wypadków z użyciem tych urządzeń prowadzą nierzadko do amputacji kończyn. Należy pamiętać aby nie pracować na pilarce bez ww. osłon, kaptura ochronnego górnej części piły, czy też na pilarce z nadmiernie wyrobioną szczeliną przy pile lub uszkodzonymi zębami i tarczą piły.

Aby bezpiecznie pracować z pilarką łańcuchową, należy przed przystąpieniem do pracy sprawdzić jej stan techniczny obejmujący: napięcie, naostrzenie i smarowanie łańcucha tnącego, stan prowadnicy i jej

końcówki, prawidłowe reagowanie urządzenia na zwiększenie i zmniejszenie gazu, oraz czy w położeniu biegu jałowego piła nie jest w ruchu, sprawność hamulca bezpieczeństwa. Nie należy uruchamiać piły w powietrzu. Pracę należy wykonywać przy użyciu odpowiednich środków ochrony indywidualnej: rękawic, okularów, ochronników słuchu, kasku oraz spodni. Dla ogólnego zachowania bezpieczeństwa podczas pracy z pilarką powinien ktoś towarzyszyć.

Porażenia prądem elektrycznym

Przyczyną porażen jest najczęściej zły stan techniczny instalacji elektrycznej i trudniejsze warunki jej eksploatacji. Zwarcia w instalacji elektrycznej mogą być nie tylko przyczyną kalectwa, czy śmierci ale prowadzą również do groźnych w skutkach pożarów. Chcąc bezpiecznie eksploatować instalacje i urządzenia elektryczne: nie dotykaj mokrymi lub skaleczonymi dłońmi jakiegokolwiek urządzeń lub ich części będących lub mogących być pod napięciem, w przypadku elektronarzędzi każdorazowo sprawdź stan ich obudowy, izolacji, przewodów zasilających, wtyczek i gniazd wtykowych, podczas pracy tymi urządzeniami unikaj klękania na przewodzącym podłożu czy opierania się o przewodzące elementy czy uziomy.

Maszyny rolnicze

Przyczyną większości wypadków związanych z eksploatacją maszyn i urządzeń rolniczych jest: brak odpowiednich kwalifikacji i wiedzy o zagrożeniach związanych z obsługą; niezajomość instrukcji obsługi; naprawa bez odłączenia zasilania lub napędu; samodzielne naprawy i przeróbki niezgodne z wytycznymi producenta; brak odpowiednich osłon lub ich demontaż. Osłonięte powinny być: elementy napędowe; części ostre wystające poza obrys maszyny; noże i bijaki; elementy tnące maszyn żniwnych, piły tarczowe; wały przenoszenia mocy.

Żniwa i sianokosy

Aby bezpiecznie użytkować maszyny stosowane podczas letnich prac polowych należy zachować szczególną ostrożność przy obsłudze: kosiarek rotacyjnych – ze względu na możliwość oderwania się noża lub odrzucenia kamienia. **Należy zapamiętać, że nie wolno się zbliżać do pracującej kosiarki rotacyjnej i siewczarki zbierającej na odległość mniejszą niż 50 m;** przetrząsarko-zgrabiarek, podbieraczy palcowych: elementy sprężyste tych maszyn mogą łatwo pęknąć i okaleczyć. **Bezpieczna obsługa kombajnów zbożowych** wymaga, aby: kolektory wydechowe silnika i elementy instalacji elektrycznej często oczyszczać z plew, kurzu i słomy; przewody elektryczne w pobliżu ruchomych części sprawdzać i ewentualnie zabezpieczać przed ocieraniem i uszkodzeniem; podobnie należy oczyszczać pomosty i drabinki, aby zapobiegać poślizgowi i upadkowi kombajnisty; na pomoście lub w kabinie kombajnu nie przebywały osoby postronne; przed uruchomieniem i jazdą należy ostrzec sygnałem dźwiękowym osoby przebywające w pobliżu; wszystkie regulacje i czynności obsługowe należy

wykonywać przy wyłączonym silniku; kombajn należy wyposażyć w dwie gaśnice: proszkową i pianową, o masie min. 2 kg. Bezwzględnie zabronione jest przebywanie pod hederem uniesionym tylko przy użyciu siłownika hydraulicznego. **Obsługa pras wymaga:** usuwanie wszelkich zanieczyszczeń i zapchanych elementów należy wykonywać wyłącznie przy wyłączonym silniku ciągnika i wyłączonym WOM; sznurek lub siatkę należy zakładać wyłącznie po wyłączeniu napędu prasy i wyłączeniu silnika; Należy wystrzegać się przebywania ludzi i zwierząt w pobliżu pracującej prasy ze względu na możliwość przygniecenia przez ruch ramy tylnej prasy lub stoczenia się beli; pracy w luźnej odzieży ze względu na możliwość pochwycenia przez obracające się elementy prasy.

Środki ochrony roślin

Następstwem niewłaściwego stosowania środków ochrony roślin mogą być poważne powikłania zdrowotne. **Należy bezwzględnie pamiętać, aby:** wszelkie czynności związane z użyciem środków ochrony roślin wykonywali wyłącznie dorośli cieszący się dobrym zdrowiem – Nidy dzieci, osoby zażywające leki, czy kobiety w ciąży i matki karmiące. Do prac z środkami ochrony roślin należy przystępować na czczo. Czynności związane z przygotowaniem cieczy oraz bezpośrednie zabiegi należy wykonywać w odzieży ochronnej. W czasie zabiegów nie należy: palić tytoniu, spożywać posiłków ani alkoholu. Po zakończeniu należy dokładnie się umyć i przepłukać wodą usta. **Środki ochrony roślin należy przechowywać wyłącznie w oryginalnych opakowaniach, w zamkniętych pomieszczeniach, zaś środki I i II klasy toksyczności dodatkowo należy przechowywać w zamykanej na klucz szafie.** Najlepiej zużywać cały zakupiony zestaw środków. **Bezwzględnie zabronione jest:** przechowywanie niewykorzystanych środków ochrony roślin w opakowaniach zwyczajowo używanych do przechowywania żywności i napojów, razem z artykułami spożywczymi, paszami dla zwierząt i płodami rolnymi; nieprzestrzeganie okresów karencji i godzin wykonywania zabiegów ochronnych; przewożenie osób lub przedmiotów na opryskiwaczu; wchodzenie do zbiornika; pozostawianie bez nadzoru ciągnika z przyłączonym opryskiwaczem.

Zagrożenia pożarowe i wypalanie ściernisk

Z uwagi na okres letni i panujące w nim wysokie temperatury nie trudno o pożar. Pożar w gospodarstwie powstaje najczęściej wskutek zaproszenia ognia od niedopałka papierosa, zabaw dzieci otwartym ogniem, zwarć i przeciążeń w instalacji elektrycznej oraz samozapłonu źle składowanych łatwopalnych substancji chemicznych. Częstym źródłem pożarów jest wypalanie traw i ściernisk. Należy pamiętać aby na terenie gospodarstwa rolnego znajdował się podstawowy sprzęt przeciwpożarowy w postaci: hydronetki, skrzyni z piaskiem, koc gaśniczy i gaśnice. Sprzęt ten powinien być odpowiednio zlokalizowany a z jego umiejscowieniem powinni być zapoznani domownicy. **Jak zachować się w czasie**

pożaru? Zawsze należy zawiadomić straż pożarną. W początkowej fazie pożaru należy stosować odpowiednie gaśnice oznaczone odpowiednimi symbolami: **A – materiały stałe, B – łatwopalne płyny, C – łatwopalne substancje lotne.** Gaśnicami wodnymi (A) i pianowymi (AB) można gasić: drewno, papier, słomę. Nie wolno używać ich do urządzeń elektrycznych pod napięciem. Do gaszenia benzyny, olejów, gazów oraz urządzeń elektrycznych służą gaśnice śniegowe i proszkowe oraz piasek. Gaśnice proszkowe mają symbol ABC, co oznacza, że nadają się do gaszenia pożarów wszystkich klas. Wypalanie oprócz tego, że jest niebezpieczne i degraduje glebę zagrożone jest sankcjami karnymi oraz groźbą utraty unijnych dopłat bezpośrednich.

Opracowano na podstawie materiałów: KRUS i PIP.

Piotr Majchrowski
Kierownik PT KRUS
w Tomaszowie Mazowieckim

